

Οι εγκλίσεις του ρήματος

- Οι εγκλίσεις των ρημάτων είναι τρεις: η **οριστική**, η **υποτακτική** και η **προστακτική**.
- ✓ Τα ρήματα που φανερώνουν κάτι βέβαιο και πραγματικό, κάτι που συνέβη, συμβαίνει ή θα συμβεί βρίσκονται σε έγκλιση **οριστική**. Τα ρήματα στην οριστική παίρνουν άρνηση **δε(ν)**.
π.χ. *Τι ώρα **αρχίζει** το μάθημα;*
___ *Τα παιδιά **διαφώνησαν** με την πρόταση μου.*
- ✓ Τα ρήματα που φανερώνουν κάτι που θέλουμε ή περιμένουμε να γίνει, δηλαδή το επιθυμητό βρίσκονται σε έγκλιση **υποτακτική**. Τα ρήματα στην υποτακτική συνοδεύονται από τα μόρια **ας, να** ή από έναν από τους συνδέσμους **αν, εάν, για να, όταν, πριν, άμα**. Τα ρήματα στην υποτακτική παίρνουν άρνηση **μη(ν)**.
π.χ. ***Να ακούτε** τους γονείς σας.*
*Ήρθα **για να μην γκρινιάζετε**.*
- ✓ Τα ρήματα που φανερώνουν προσταγή, προτροπή, παράκληση, επιθυμία ή ευχή βρίσκονται σε έγκλιση **προστακτική**. Τα ρήματα στη προστακτική παίρνουν άρνηση **μη(ν)**.
π.χ. ***Κάντε** ησυχία.*
***Προσπαθήστε** λιγάκι και θα τα καταφέρετε.*

Η προστακτική των σύνθετων ρημάτων

- ❖ Για να σχηματίσω την οριστική αορίστου σε σύνθετα ρήματα με α' συνθετικό κάποια πρόθεση, βάζω αύξηση ανάμεσα στην πρόθεση και το ρήμα.
π.χ. *παραβλέπω → παρέβλεψα*
καταγγέλλω → κατήγγειλα
Όταν όμως θέλω να σχηματίσω την προστακτική αορίστου, προσέχω να μην βάλω την αύξηση του αορίστου. Δηλαδή, η προστακτική αορίστου θα γίνει ως εξής: *παραβλέπω → παράβλεψε (και όχι παρέβλεψε)*
Καταγγέλλω → κατάγγειλε (και όχι κατήγγειλε)
- Οι τύποι λοιπόν «παραβλεψε» και «κατάγγειλε» είναι προστακτική αορίστου, β' ενικό πρόσωπο, ενώ οι τύποι «παρέβλεψε» και «κατήγγειλε» είναι οριστική αορίστου, γ' ενικό πρόσωπο.

Η ορθογραφία στην κατάληξη της προστακτικής αορίστου

- Το **β' πληθυντικό πρόσωπο** της προστακτικής αορίστου μπορεί να έχει κατάληξη:
  - ✓ **-ήστε**, στα ρήματα β' συζυγίας (αυτά δηλαδή που στον ενεστώτα λήγουν σε **-ώ**), π.χ. *απαντώ* → *απαντήστε*, *νικώ* → *νικήστε*, καθώς και σε κάποια ρήματα α' συζυγίας που στον ενεστώτα λήγουν σε *-ήνω* και σε *-αίνω*, π.χ. *αφήνω* → *αφήστε*, *αρρωσταίνω* → *αρρωστήσετε*.
  - ✓ **-ίστε**, στα ρήματα που τελειώνουν σε **-ίζω**, π.χ. *ποτίζω* → *ποτίστε*, *καθαρίζω* → *καθαρίστε*. Από τον κανόνα αυτά εξαιρούνται τα ρήματα: *δακρύζω* → *δακρύστε*, *δανείζω* → *δανείσετε*, *αθροίζω* → *αθροίστε*.
  - ✓ **-είτε**, στα ρήματα που βρίσκονται στην παθητική φωνή (αυτά δηλαδή που στον ενεστώτα λήγουν σε **-μαι**), π.χ. *λύνομαι* → *λυθείτε*, *δέχομαι* → *δεχτείτε*.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να υπογραμμίσεις τα ρήματα και να ανά γνωρίσεις την έγκλιση τους στις παρακάτω προτάσεις:

α. Χθες έβρεξε πολύ. (οριστική)

β. Πότε θα φάμε; (_____)

γ. Άφησε με να διαβάσω. (_____)

δ. Να έχεις τελειώσει ως τις 8.00 μ.μ. (_____)

ε. Ποιος χτυπούσε το κουδούνι; (_____)

στ. Περιμένετε να φύγουμε μαζί. (_____)

ζ. Ήθελα να σου μιλήσω για κάτι. (_____)

η. Με τόσα λεφτά μπορεί να έχει ό,τι θέλει. (_____)

2. Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΟΡΙΣΤΟΥ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΑΟΡΙΣΤΟΥ
αναθέτεις	ανάθετε	ανέθεσες	ανάθεσε
διαγράφεις			
μεταφράζεις			
καταστρέφεις			
περιγράφεις			
αποφεύγεις			
ανατρέπεις			
διακόπτεις			

3. Να γράψεις την έγκλιση (οριστική αορίστου η προστακτική αορίστου) και το πρόσωπο για τα παρακάτω ρήματα:

αντίγραψε: προστακτική αορίστου, β' ενικό πρόσωπο

αντέγραψε: οριστική αορίστου, γ' ενικό πρόσωπο

κατέθεσε: _____

ανάπνευσε: _____

επέστρεψε: _____

απόφυγε: _____

διάγραψε: _____

επέτρεψε: _____

4. Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα:

Ρήμα	Προστακτική αορίστου, β' ενικό πρόσωπο	Προστακτική αορίστου, β' πληθυντικό πρόσωπο
ανεβαίνω	ανέβα	ανεβείτε
γνωρίζω		
συγκεντρώνομαι		
κρατώ		
αθροίζω		
κοιμάμαι		
πηδώ		